

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ograke dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tujo dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od petrostopne petit-vrste po 12 h, če se oznalila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopsi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenje je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v 1. nadstr., upravljenje pa v pritličju. — Upravnitvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Upravnitva telefon št. 85.

Dovolj je žrtev!

Velike vojaške vaje na Koroškem se še niso niti prav zacele, a že nam dohajajo z raznih strani vesti, ki pripovedujejo o človeških žrtvah, ki so jih zahtevala že neposredne priprave za te velike vaje med vojaštvom.

Strašna katastrofa, ki se je prigodila pred nekaj leti pri Bileku v Bosni, je še vsakomur v živem spominu. Povzročitelji te katastrofe so bili takrat eksplamirčno kaznovani in splošno se je mislilo, da bo vojaški upravi in vojaškim organom vsaj za dogleden čas Bilek lebel kot svetilen zgled pred očmi, kako ni smeti priprejati vojaških vaj in vojaških pohodov.

Toda kakor se zdi, gotovi krogci pozabijo na vse in jih tudi trpke skušnje ničesar ne pouče, ker sicer bi ne bilo mogoče, da bi se po preteklih kratek let postopalo pri vojaških vajah prav tako, kakor svoječasno pri Bileku nesrečnega spomina.

Nekaj let je le preteklo, da se je pri vajah ravnalo z vojaki vsaj približno človeški, toda letos je prisel zopet, kakor se kaže, v veljavno star sistem, ki smatra vojaka za mrtev stroj, s katerim se smeše slabše ravnat kakor z neumno živino.

In posledice tega sistema so človeške žrtve, ki pokrivajo manevrsko polje, in njih število je skoro takoj veliko, kakor v prvih spopadih pred pravo bitko.

Vojna uprava, oziroma posamni vojaški organi ne vpoštevajo čisto nič, da je človeški material, s katerim razpolagajo, najdragocenejši zalkl, ki ga ima država, temelj, podlaga državnemu ustroju.

Vkoreninilo se je v teh krogih mnenje, kakor da bi bili državljanzi zgolj za to, da pomnožujejo vojaške vrste, ne pa nasprotno, da je vojaštvu za to tu, da daje siguren temelj državi in da nudi potrebno obrambo državljanom.

Armade ne tvorijo več, kakor nekdaj, ljudje, ki opravljajo proti plačilu »vojno rokodelstvo«, marveč armada sestoji sedaj iz svobodnih državljanov, ki so pravi temelj državnega organizma.

Svoje dni, ko se je vojaštvu rekrutiralo iz elementov, ki so opravljali svoj vojni posel proti plačilu, je

bilo še vsaj umljivo, ako tudi ne opravičljivo, ako vojskovodje niso toliko računali s človeškim materijalom, toda dandanes je vsakdo zločinec, ki se brezvestno igra z življem tistih, ki tvorijo cvet države in ki so mu zaupani samo začasno v to, da se iz njih ustvari krepka in izvezana falanga v obrambno domovine.

In zločinci so de facto vsi tisti generali in polkovniki, ki iz navadnega štreberstva in iz častihlepnega ambicioznosti silijo vojaštvu, smatrajte ga za mrtev stroj, k takšnim naporom, da izgube posamniki fizično ravnovesje in da jim klonejo moči.

Ta brezvestnost pa je še temvečja, ako se uvažuje, da se udeležujejo takšnih velikih vaj dober del rezervistov, ki so po pretežni večini rodbinski očetje. Ako oblezli na manevrskem polju kot žrtev vojaškega moloha rezervist, ni s tem uničeno samo eno dragoceno človeško življenje, marveč uničena je lahko obenem dolga vrsta človeških eksistenc, ki jima je bil ponesrečenec odgojitelj in reditelj.

Ni treba, da bi bil človek posebno bistroumen, da to uvidi. No, med vojaškimi organi pa so, kakor se zdi, elementi, ki se kapricirajo na to, da hočejo biti bolj bistroumni kakor drugi navadni ljudje in se odlikovati zlasti s tem, da ravnodušno teptajo in gajijo vse ono, kar je drugim, po njihovem mnenju inferiornim ljudem sveto.

Tako in nič drugače si ne moremo tolmačiti brezmiselnih ukazov in povelj raznih vojaških dostenanstnikov, ki zahtevajo od svojih podrejenih vojakov takšne šrapace, ki daleč presegajo moči navadnega človeka.

Ob zeleni mizi se seveda lahko dajejo tako povelja, toda prepričani smo, da bi bili tisti, ki so izdali ta povelja, med prvimi žrtvami, aby se s amoralno pokoriti temu povelju! Seveda ker so pa ti gospodje sami na varnem, jim je pač lahko izdajati najbrezmiselnje ukaze, katerim se morajo pokoriti — drugi! Čudno je pri vsem to, da so takozvani »smrtni pohodi« prišli v navado večinoma pri takšnih polkih, v katerih so uvrščeni slovenski vojaki. Pri Bileku so bile žrtve skoraj sami Slovani, takisto tudi sedaj pri Dunajskem Novem mestu in na Koroškem. Ali je to samo slučaj, samo golo naključje, kdo

bora, ker ne marajo nič več opravka imeti s takimi priredbami. To pomeni na kratko rečeno: prijatelji in so mišleniki rajnega profesorja bogoslovja Schella niso hoteli priti na shod, nasprotviki Schellovi pa se niso upali.

Razkol med nemškimi katoličani je očiten in neutalijiv.

Začel se je že pred leti in zadobil tako oster značaj neposredno pred shodom v Würzburgu. Rimski list »Osservatore Romano«, ki je glasilo Vatikanu, je malo časa pred würburškim shodom razkril — pravo pravecto zaroto med nemškimi katolicani. Zarotniki žive v trdnostu Münstru, so sami verni katoličani, nekateri celo duhovniki. In ti ljudje so se zarotili zoper sveto katoliško cerkev. Nevarnost je bila toliko, da je moral papež posebno bombo med nje vreči.

Pa je res predrznost, kaj so storili ti zarotniki. Stopili so pred glavarjam svete cerkve in se osmeliли predložiti — prošnjo, v kateri so udano prosili za milejše postopanje v zadevi indeksa.

»Index librorum prohibitorum« se imenuje zapisek tistih knjig, ki jih je cerkev prepovedala zaradi tege, ker obsegajo nauke in mnenja, s katerimi se cerkev ne strinja. Že jaka zgodaj je začela cerkev preganjati knjige, ki jih niso bile všeč. Prvi tak ukaz je izdal l. 496. papež Gelazij I. Čim je Guttenberg iznašel tisk, je cerkev začela knjigam posvečevati

b si upal o tem izreči določeno mnenje!!

Z manevrskega polja nam prihajajo posredno vesti, kako nečloveško, kako sirovo se postopa z našimi ljudmi, kako se jih brez pardona sili k naprom, ki morajo zlomiti tudi najmočnejšega človeka.

A potrežljivost naših ljudi je občindovanja vredna: **mirno trpe vse in njih usta molče, ko bi drugi kričali, da bi jih slišal ves svet.** Raje gre do sami v pogin, kadar bi se pritoževali in skušali odstraniti zlo, ki jih mori in tišči k tloru! **Konec bodi potropljenju, dovolj je že žrtev, molčati bi bilo sedaj greh!**

Slovenski vojaki, dolgo ste molčali in mirno trpeli, da se je brezvestno eksperimentiralo z vašo kožo in z vašim življenjem, sedaj pa nadan s svojimi pritožbami!

Slovensko časopisje in slovenski poslaneci vam bodo stali kot zaščitniki na strani. V miru živimo, vojna furija še ne divja med nami, zato mora biti dovolj žrtev, ki se sicer plačujejo samo na vojnem polju!

Socialna uprašanja.

Organizacija državne delavske zavarovalnice za onemoglost.

K našim izvajanjem o uredbi delavske zavarovalnice za onemoglost na Nemškem, katero uredbu smo primerjali s tozadovnim avstrijskim zakonskim načrtom, v kolikor je bil ta načrt že objavljen, primašamo dodatno v naslednjem organizatorične določbe prvoimenovanega zavoda, ker se bo na te določbe brezvdomne tudi avstrijski zakon močno naslušnjal.

Nemčija šteje 31 takih zavarovalnic, katerih vsaka obsega eno ali več komunalnih zvez, navadno celo provincijo, včasih pa tudi eno ali več zveznih držav. Navadno pripadajo zavarovalnicie vse v dotednem okrajju uposlene osebe.

Prvotni zakon je zavarovalnice postavil kot premoženskopravne, popolnomam samostojne in medsebojno neodvisne korporacije, ki si naj po lastni potrebi določijo prispevke ter tudi same izpolnijo vse obveznosti. Sklepalno se je seveda že v naprej, da se bodo boljše in slabše riske razdelile na razne dele države, da bodo prvi po skupni povprečnosti države proračunjeni prispevki zadostovali ze

posebno pozornost. Ljudje ne smejo misliti in naj se varujejo vsega, kar bi jih moglo napotiti, da bi mislili. Verujejo naj, slepo naj verujejo, kar trde duhovniki, misliti pa ne smejo. To je prvo načelo katoliške cerkve in da bi mogla tako stanje vzdrževati, je vedno pregnanjala in uničevala vse knjige in časopise, ki niso bili tako pisanici, kakor želi cerkev.

Papež Sikst V. je ustanovil posebno kongregacijo, ki vodi indeks. Ta kongregacija funkcijonira dandanes v večjo strogostjo, kakor kdaj prej. Kar cerkve ne ugaja, pride na indeks. Največji misleči naravoslovec in pisatelji so na indeksu in tesnoščnost je toliko, da pridejo na indeks tudi dela katoliških teologov, ki so bila izdana z odobrenjem pristojnega škofa. Razmere so take, da jih nemški, francoski in italijanski duhovniki že več ne morejo prenašati — laiki se za indeks itak ne brigajo več kot za lanski sneg — in da se že več let tradijo, premeniti te razmere.

»Zarotniki« v Münstru so v svoji vdani spoštivo prosili papeža, naj v modernem smislu modificira občne predpise. Ce že neče odpraviti nominalnih obsod, na vsaj odpravi to, kar žali narodna čuvstva. Pred obsodbo naj se obdolžene zaslisi in obsojenec naj se povede razlogi obsode. Ker mora vsak obsojenec sedaj molčati o vsem, kar se tiče njegovih obsodb, naj se tudi njegovim nasprotnikom zaukaže tak molk. Vsa-

vse zavode, da bodo pokrivali potrebljene obveznosti ter ne bodo provzročili v premoženjskem stanju znaten razlik.

Tako sklepanje se je izkazalo napeno. Finančni položaj posamnili zavod se je razvijal različno. Dohodki so sicer povsod presegali dejansko potrebščino za rente, toda izkazalo se je, da bi nekateri zavodi ne bili kos bodočim, vedno toliko naraščajočim obveznostim, al o si ne pomnožijo dohodkov. To neugodno razmerje med aktivnimi in pasivnimi se je pojavilo posebno pri zavodih v kmetijskih okrajih, dočim so se pretežno industrijski okraji združevali v raznoležju, da, nekateri teh industrijskih krajev bi mogli poravnati rente iz obresti nabranega premoženja, ne da bi bili navezani na prispevke. Neugodnejši finančni položaj je izviral iz neednake obremenitve z rentami, in ta neednakost izvira zoper iz različnosti starostnega skupljevanja.

Na 1000 zavarovanju podvrženih oseb je prišlo od leta 1886. do 1898. povprečno v celi državi 56, v pretežno kmetijski Vzhodni Prusiji 100 in v pretežno industrijskem Berolinu le 20 rent. Pri pretežno kmetijskih zavodih so starejši, pri industrijskih zavodih mlajši člani močnejše zastopani. Za kmetijstvo in gozdarstvo se je izkazalo štirikrat toliko starostnih rent kakor za industrijo, in kar se tiče invaliditetne rente, je izkazuje pretežno kmetijski okraji dva kratliko kakor industrijski.

Vprašanje nastane, kako bi se dalo odpraviti slabo finančno razmerje. Ali se naj prispevki v eni skupini zavodov znatno zvišajo, pri drugih pa znižajo? To bi bilo v nasprotju s temeljno idejo, ker se gre vendar za skupno blagovorno uredbu, ki bi naj koristila vsem enako. Naloge je bila ta, da se med različnimi zavodovi ustvari v zamenoma in zmerje, s čimer bi se ustvarilo uspešno izravnanje za bodočnost ter bi se načrti za zabranilo na ta način, da bi na eni strani ne naraščali, na drugi strani pa bi se zabranili primanjkljaj. Po vsestranskem razmatrivanju raznovrstnih predlogov se je priskočilo do sledenje rešitve:

Celokupna rentna obremenitev se razdeli v skupno obremenitev v vseh zavodov in v posebno obremenitev vsakega zavoda po posebej.

Kot skupna obremenitev se smatrajo tri četrtine vseh starostnih rent, temeljni prispevki vse invaliditetnih rent, kakor tudi potrebščina za tedne bolezni.

Ločeni obremenitve pripadajo rentna stopnjevanja, kakor tudi vse druge obveznosti zavoda.

Kar se tiče premoženjske starostne rente, temeljni prispevki vse invaliditetnih rent, kakor tudi potrebščina za tedne bolezni.

Te prošnje konec obsega zagotovo, da ostanejo prisitelji papežu brez pogojno pokorni, naj odloči o prošnji kakorkoli.

Kaj je bila usoda te prošnje? Papež, ki ga imajo jezuitje čisto v rokah, je prošnje seveda zavrgel, duhovski časopisje pa je te verne in v vsakem slučaju pokorne katoličane proglašilo za liberalce, odpadnike in krioverce, papežev »leibjournal«, že imenovan »Osservatore Romano« pa jih je krstil za duhovske banditske vodje.

Povod »zaroti« vernih nemških katoličanov zoper indeks je dal po stopanju indeks-kongregacije proti rajnemu Schellu. Ta najznamenitejši vseh nemških katoličkih teologov zadnjih 50 let je bil profesor na teološki fakulteti vseučilišča v Würzburgu. Pred nekaj leti so prišla v sva njegova dela na indeks. Lahko si je misliti, kaj to pomeni, če proglaši cerkev knjige profesorja bogoslovja za krivoverske. Ves svet je ostrmel. Zgodilo se je že, da je kako posamično delo kakuge bogoslovskega pisatelja prišlo na indeks. Ni pa se že zgodilo, da bi bili prišli na indeks v svi spisi znamenitega vseučiliščega profesorja teologije. Obče je bilo te dejaj med vernimi katoličani in speci-

jalo med duhovniki in menje, da se kongregaciji indeksa ni šlo toliko za posamične nazore Schellove — »Slovenec« jih imenuje zmote — namreč da je bila jezuitom in njih zavezni kom v sva s a s m e r Schellova nevsečna in sumljiva, ker se ni vjemala z ultramontanstvom in z jezuitstvom. Treh stvari ni jezuitska stranka odustila Schelli za nobeno ceno:

Prvič, da se je neutralno zavezalo za to, naj se katolicizem ne postavlja v nasprotje s potrebami nove dobe in z uspehi nove kulture in naj zapusti bestado stališče srednjeveške sholastike in priznajenega tomizma.

Druugič, da je odločno delal na poglobljenje verskega življenja, ki postaja vsled nesrečnega laško-jezuitskega vpliva vse bolj prazno in obstojo le še iz mehaničnega žlobdranja molitev in mehaničnega prejemanja zakramentov. Schelli je bilo glavno, da bi ljudje živel po moralnih naukah katoliške vere, med tem ko klerikalizem na to nič ne da.

Končno je jezuitizem preganjal Schella tudi zategadel, ker je kot Nemec narodno mislil in čutil in ni hotel biti brezdomovine, ker je zahteval, naj se cerkev ozira na nacionačna čuvstva in naj priznava nacionačna svojstva posamičnih narodov to je, naj cerkev neha biti laška cerkev in naj bo cerkev vseh katoličkih narodov.

(Konec prihodnjih.)

LISTEK.

tekali in zemljščini zadolžnicah 6.1 mil. v hranilnicah, 55.1 mil. v zemljščih, 26.1 mil. v blagajnah. Iz tega se vidi, da pride večina premoženja v korist občinam in komunalnim zvezam, kar je razlagati tako, da je večina zavarovanec v tesnem stiku s komunalnimi zvezami. Obrestovanje, ki so ga dobili zavarovanec od sto nakupne cene, je znašalo pri državnem posojilu 3.40 Mk, pri drugih posojilih 3.42 Mk, pri zastavnih pismih itd. 3.52 Mk, pri posojilih občinam itd. 3.62 Mk pri hipotekah 3.49 Mk in pri nalaganju v hranilnicah 3.25 Mk. — Od 1000 mark premoženja vseh zavarovalnic je bilo koncem leta 1905. naloženih: 29 Mk v državnoveznih, 108 Mk v državnih posojilih, 297 Mk v zastavnih pismih, 284 Mk v posojilih občinam in komunalnim zvezam, 212 Mk v hipotekah, 5 Mk v hranilnicah, 44 Mk v zemljščih in 21 Mk v blagajnah.

S tem zaključujemo razložitev nemške invaliditetne zavarovalnice in primerjanje z avstrijskim zakonskim načrtom ter bomo v naslednjem na kratko govorili o tozadnevnih zakonskih načrtih, ki so predloženi parlamentom drugih dežel.

Svobodna misel v Avstriji.

Praga, 2. septembra. Kakor poroča »Pravo Lida« je izdal češki deželni šolski svet na vse okrajne šolske svete okrožnico, v kateri se opozarjajo na predstojteče zborovanje svobodomislecev, češ, da ima zborovanje protivverski značaj. Zategadelj se šolske oblasti pozivajo, naj poročajo o vseh dogodkih, ki so s tem zborovanjem v zvezi. Z drugimi besedami se šolskim oblastim naroča, naj brž denuirajo vsakega učitelja, ki bi se zborovanja udeležil. Naredbo je podpisal namestnik grof Coudenhove, in sicer vsled posredovanja škofa dr. F. Rindla in monsignora Bruseka. Soc. demokratični poslanci bodo zaradi takega srednjevškega postopanja vprizorili v parlamentu primerno akcijo.

Poljski socijalni demokrati.

Lvov, 2. septembra. Včeraj je bil tukaj velik shod poljskih socijalnih demokratov. Zastopane so bile vse okrajne organizacije cele Galicije. Zborovanja so se udeležili poslanci Hudec, dr. Diamant in Witkij. Predsedoval je poslanec Hudec. Glavna točka je bila priboritev splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice za deželne zbore. Po daljši debati je bila soglasno sklenjena resolucija, v kateri se vse okrajne organizacije pozivajo, naj začne odločno akcijo za končno priboritev splošne volilne pravice za deželne zbore. Ako bi se ne dovolila taka volilna pravica, se delavej ne bodo zadovoljili le z demonstracijami in protestnimi shodi, temuč bodo v skrajni sili pričeli splošni štrajk.

Nemški agrarci.

Praga, 2. septembra. Včeraj je imel izvrševalni odbor nemških agrarne stranke v navzočnosti mnogih agrarnih državnih in deželnih poslancev sejo. Načelnik stranke poslanec Pechka je poročal o političnem položaju. Sprejela se je resolucija, ki protestira proti nameravemu imenovanju Slovana za poljedelskega ministra, zahteva tudi za bodoče vidilno stališče. Nemcev v Avstriji ter poziva vlado, naj impi nagodenih pogajanjih pred

očni varovanje kmečkih interesov Avstrije.

Nagodba z Ogrsko.

Budimpešta, 2. septembra. Odločilni avstrijski državnik je izjavil dopisniku »Az Ujsaga«, da se na Ogrskem zelo motijo, ako se zanašajo, da se odločitev o kvoti in banki izloči iz nagodbe. Ako se te dve točki ne spravite na čisto, smatra avstrijska vlada vsako sporazumljitev za izključeno. Dosedanje kvotni ključ ne odgovarja razmeram, toda težko je določiti drugi ključ, da bi se prispevanje obeh držav pravčivo uredilo. Bančna skupnost je zagotovljena.

»Pester Lloyd« poroča, da se na godbeni pogajanja začne 10. septembra v Budapešti. Na obeh straneh si prizadevajo, da bi se doseglo čim trajnejše pogodbeno razmerje. Seveda ni izključen negativen izid.

O avstrijskih Srbih.

Zagreb, 2. septembra. Poslanci dr. Krasović in Lasic sklenila na poziv sklepa radikalne stranke, da odložita mandata, toda kandidirala bodeta znova na programu radikalne stranke. Radikale hočejo razviti živahnješko agitacijo, zato se preseli njihovo glasilo »Narodni Glasnik« iz Zemuna v Zagreb ter bo izhajal trikrat v tednu, a sčasoma se premeni v dnevnik.

Karlovci, 2. septembra. Pri volitvi novega patrijarha se zanašajo radikali, da prodri s svojim kandidatom, ker je med 74 člani kongresa, ki volijo patrijarha, 41 radikalev. Glede osebe, ki jo volijo za patrijarha, se še niso zedinili. Najprej bodo uredili plačo patrijarhu, in sicer tako, da patrijarh ne bo užival vseh dohodkov ogromnega cerkevnega premoženja, temuč se mu določi letne plače 120.000 K, ostali dohodki pa se porabijo za zboljšanje plač nižji duhovščini.

Trgovinska pogodba med Avstrijo in Srbijo.

Dunaj, 2. septembra. Prihodno sredo pride srbski ministrski predsednik dr. Pašić iz Marijinih varov na Dunaj, kjer bo imel posvetovanje z ministrom zunanjih del baronom Ahrenthalom. Razpravljala bodeta o trgovinski pogodbi. Pašić je izjavil, da ni daleč ko se trgovinska pogodba sklene. S tem upa, da postane tudi politično razmerje med obema državama prisreno.

Dogodki na Rusku.

Petrograd, 2. septembra. Car je odobril predlog ministrskega predsednika Stolipina, da se sine obsedno in izjemno stanje v vseh okrajih, kjer to poteka septembra ali oktobra, podaljšati poljubno na nedolžen čas.

Ker je več Židov prestopilo k pravoslavni veri, da so si pridobili splošne državljanke pravice, potem pa so se vrnili k veri svojih očetov, je izšel carski ukaz, vsed katerega ti Židje izgube na ta način pridobljene pravice ter se izženejo v mesta, ki so določena Židom za bivališča.

Umor ministra v Perziji.

London, 2. septembra. V Teteranu je več oseb pričakalo pred parlamentom velikega vezirja, ki so ga ustrelili. Glavni atentator se je takoj ustrelil, enega so prijeli, ostali so pobegnili. Atentat je baje posledica velike zarote. Bati se je, da zavladala po celi deželi anarhija. Za javno varnost je sploh zelo slabo skrb-

ljen. Službe umorjenega velikega vezirja noči nihče sprejeti. Pri arretiranem so našli pisma, iz katerih je razvidno, da se je umor izvršil na ukaz revolucionarja odbora v Baku.

Punt v Maroku.

Pariz, 2. septembra. Na meročajnih mestih prav nič ne zaupajo novemu sultanu Muleju Hafidu. Njegov poziv na plemena, naj ne napadajo Evropejcev, se smatra le za zivljajo, da bi Francozi ne prodrali v notranje pokrajine, ker sultan organizira svojo vojsko.

Državna banka je posodila sultanu 500.000 piastrov. Do 15. t. m. dobe vsa maroška pristanišča garnizije.

Okoli Benalija je raztresenih 3000 dobro oboroženih puntarjev, ki čakajo na prihod novega sultana, da se mu pridružijo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. septembra.

— »Naš List«, ki prej kot ne sam ne ve, čemu je na svetu, je oddal zadnje čase svoje gnojnice v najem znamenu hujskaču-pisatelju. Tu hoče sedaj po vsi sili dokazati, da se »Narodna tiskarna« potaplja v lastni svoji masti, dasi je drugo glasilo ravno istega pisatelja. »Lež« še pred kratkim pisalo, da »Narodni tiskarne ne pripada niti ena opeka na njene strehi. S takimi ljudmi se je torej težko prepričati! Zadnji čas se je »Naš List« polasti vprašanja, koliko je Bamberg plačal dr. Tavčarju, da je smel izdati njegova dela. Pod vrstami se namiguje, da je moral dr. Tavčar prejeti mastne tisočake. Tu se je nača spustila debela laž v svet, ker je dr. Tavčar sam založil svoje spise ter ima pri tem še vedno deficitia nad 6000 K, kar bode gospode okrog »Narodnega Lista« brez dvojbe z dobro voljo navdal! Od tod tudi izhaja, da Bamberg do sedaj za omenjene spise ni priobčil niti najmanjšega inserata, ker si je dr. Tavčar to prepovedal. Iz tega bode vsak lahko sodil, koliko so vredne informacije, katere dobiva »Naš List« od svojega najnovjejšega »Štantmana« o »Narodni tiskarni!«

— Cerkvena slavnost na Brezjah. Na Brezjah so v nedeljo »kronali Marijo«. To kronanje, ki spominja preeej na paganske običaje Feničanov in Egipčanov, ki so svojim bogovom v boginjam navlekli na glavo zlata in srebra, je imelo samo namen spraviti iz ljudi lepe tisočake. O potrebi kronanja kakega svetnika ali svetnice ali boga se ne govorji nikjer v sv. pismu in tudi ne v dogmatiki in se je taka moda uvelia edino in samo zato, ker mnogo nese in se obreštuje s tisoči in milijoni obresti. Zato je na »Slovenec« počastil udeležence brezjske slavnosti s »sveto armado!« Kakor se nam poroča, je v nedeljo franciškan smejočega se obraza po cerkvi od časa do časa pobiral z olтарjev kar s peharjem denar, kadar ga je bilo toliki kup, da se je bilo batiti, da bodo svetle krone jele držati po telesu. Ne bo kmalu zopet tako dobrega blagoslova! — H kronanje je pripomniti sledenje: Od papeža škofa Jegliča izdano dovoljenje za kronanje je datirano z dne 15. junija 1907. Škof je to dovoljenje dobil pač kmalu nato. Vsak vernik bi zdaj mislil, da se bo ljubljanski škof pozuril, da čimprej počasti nebeško kraljico, ker mu je po »Slovenčevih« besedah že prijena gorečnost za češčenje Marijino. A škofu se ni nič mudilo. Ča-

kal je s kronanjem nad dva meseca, čakal, da se je preje zgodil »čudež« na Veliki šmaren 15. avgusta in še ko je počila ta pripravljena bomba, zdel se je škof primeren trenutek, da se bo kronanje izvršilo dostojno za lačno farško bisago. In izvršilo se je! »Beraški« samostan franciškanov na Brezjah je lahko vesel in vesel je tudi škof, ki si je izgovoril za svoje šentvidske zavode dostojno število tisočakov. Ni vrag, da bi pri takih razmerah božje nikoli ne zmanjka — stokrat in tisočkrat iskrena zahvala tistem cerkvenemu dostojanstveniku, ki je prišel na tako dobičanosno misel — zato jo je pa tudi lahko rabiti, kolikor hoče. Noch ist Polen nicht verloren!

— Poškodovanec na brezjski slavnosti. Snočni »Slovenec« je kar kratkomalo utajil, da bi bil v nedeljo na Brezjah kdo poškodovan. Mi nismo bili gori, a povsem verodostojne priče nam zatrjujejo, da so v cerkvi zmečali neko Belokranjico, ki je vsled tega umrla in da so pri procesiji, kjer so se zlasti ženske in otroci drenjali in porivali kakor živina, baje pomečkali dva človeka, da sta vsled zadobljenih poškodb umrla, več pa da je bilo več ali manj nevarno poškodovanih. V mrtnačni res ni bilo nobenega mrljča videti, pač pa se z vso gotovostjo zagotavlja, da so bolniki oziroma mrličje tako prenesli v samostan in jih na ta način ljudstvu odtegnili. Tudi pri streljanju z možnarjem se je neki fant na nogi precej poškodoval. Na vsak način je želite, da se stvar dočela pojashi, drugič naj pa merodajne oblasti primerno poskrbe za red in varnost pri takih navalnih divje fantičnega ljudstva. Pobožnega »Slovenca« pa vprašamo: Zakaj se pri teh žrtvah nedeljskega slavlja na Brezjah ni zgodil čudež, da bi bile na mah ozdravile? Ali so imele premalo trdno vero ali pa urad za čudeže v nedeljo ni posloval? Da je ljude prihajalo slabu, kot pravi »Slovenec«, verjamemo, saj je bil pa tudi tak neznanski smrad v cerkvi in okolici, da bi gotovo nastala kaka epidemija bolezni, če bi se romariji in romaricne ne bili še tisti dan razšli. Tudi na škofa je smrad tako vplival, da ga je kar dušilo pri pridigi in da je od jeze razsajal ves besen. Tercijalke so mu zelo zamerile, ker je govoril nerazločno in ker ni nič prikupljivega obrazu, one imajo pa rade lepe kaplane polnih rdečih smejočih lic.

— Naši »Nemci« pa nadučiteljsko mesto na Zidanem mostu. Iz laškega okraja se nam piše dne 2. sept. t. l.: Nadučiteljsko in voditeljsko mesto na Zidanem mostu dela našim »Nemcem« sila preglavice in kar zbesnili so nad vašim dopisom z dne 26. avgusta t. l. ter dajejo tozadvenim svojim »plemenitim« čutilom duška v graškem »Tagblattu« z dne 1. sept. t. l. Posebno v sreči in obisti jih je spekel pasus vaše notice, ki govorja o pravici in očnosti, kajti pravčnost je našim nemčurjem deveta brig! — Njim je dobra vsaka kreatura, da le trobi v njih rog ter se pokorava njihovim umazanim nakanam. In kako domisljavi so ti naduti naši »nemški« inteligenți! Zidan most kar proglašajo za nemški kraj ter pravijo, da tu sem samo ob sebi sodi le šolski vodja nemškega pokolenja. V citiranem »Tagblattu« čitamo med

drugim: »Wir fordern, dass der steierm. Landeschulrat wie in ähnlichen den Slovenen zu gute komenden Fällen das Votum des Ortschulrates Steinbrück und das des Bezirksschulrates Tüffer vollauf respektiert wird und dem ersten in Vorschlag gebrachten Bewerber, der ein tadelloser Lehrer und guter Deutscher ist, die Oberlehrerstelle zuverkenne!« No, zdaj pa vemo! Roma ločuta in deželni šolski svet mora slišati to besed... Vederemo! — Nemčurški okrajni šolski svet Laški je na predlog notarja Mravlja (German iz Slov. Gorje!) postavil znanega poštenjaka Čmereška — primo loco za voditeljsko mesto na Zidanem mostu. To je torej tisti tadelloser Lehrer in guter Deutscher! Se pač vidi, da propagatorji tega človeka niso Nemci, kajti vsak pristem Nemec bi se moral sramovati takega brezstidnega in brezmiselnega besedičnega.

— Mi pravimo še enkrat, da ne zahtemamo drugega nego pravčnost in zgolj le pravčnost! Pri sicer enakih odnosnih — bei sonst sich gleich bleibenden Umständen — vendor najvišja šolska oblast kot čuvanje ukazov ne more in ne sme drugače postopati, nego da imenuje tistega izmed terne, ki je najbolj sposoben in vreden! Kvalifikacija in starost pa morati ob tej priliki priti v posledi, kjer se rine najmlajši, manj sposobni ter politično pronosirani na — prvo mesto! Gospoda, oni zgledi, ki jih navajate v »Grazer Tagblattu«, tu ne pridejo v posledi. In pri nas je nasišljstvo! »Bauer, hier ist's was and'res!« — Nemčurjem na Zidanem mostu gre le za to, da bi bili »krakelerja« — rajni Kropej je bil v to prepošten! — Če bi se nam res ne šlo za dobro šole in mladeži, potem bi našim »Nemcem« jim vrednega Čmereška prav iz sreca privoščili, kajti kmalu bi videli, kam bi »privurali« z njim... A tako, šalo v stran! — Imamo še tolikanj vere v nepristranost deželnega šolskega sveta stajerskega, da bode ukrenili to, kar tu zahtevata pravica in dobrobit šole, kar pa glasno zahteva tudi ugled učiteljstva! Par pritepenih »nemških« političnih frazerjev ne bodo odločevali, kdo je sposoben biti voditelj tako važnemu učnemu in vzgojevalnemu zavodu, nego je ljudska sola na Zidanem mostu.

— Pozor, napredni učitelji! V soboto 7. t. m. ima »Slomškova zvezca« svoj občni zbor v »Unionu«. V dogovoru z naprednimi tovariši in tovarišicami se snidemo ob 1/2.9. v »Narodnem domu« in si gremo ob 9. ogledat menažerijo pred »Union«. Dobro došlo je tudi napredno dijaštvu, ki si lahko ogleda abnormalnosti slovenskega učiteljstva.

Napreden učitelji.

— Kaplan Kirehsteiger — zdrav! Pisatelj romana »Pod spovednim pečatom«, je dne 31. avg. t. l. pisal sotrudniku našega lista med drugim sledenje vrste: »Von einer geistliche Untersuchung ist selbstverständlich keine Rede und alles — klerikale Lüge zu dem heiligen Zweck, mich als Schriftsteller unmöglich zu machen. Sollen sie nur lügen und schimpfen; um so gewisser werde ich dafür zu einem Vortrag nach Laibach kommen, wann der 2. Bnd. »Beichtgel« fertig ist, — tu misli slovensko izdajo — um meine Sehuld abzuholen. Schuldig bleibe ich den »Oblastenschwindlern« nichts!«

(Dalje v prilogi).

Izlet v Beneško Slovenijo.

(Spisal Ivan Zorec.)

(Konec.)

Razum v cerkvi ni slovenski jezik priznan in upoštevan; zato pa je zanimivo in za rodoljuba razveseljivo, da se število beneških Slovencev ne krči, temveč narašča: leta 1881. so jih »našteli« 27.000, a l. 1895. že 31.000. Seveda jih je mnogo več, ker tu niso všetki Slovenci, ki še živijo v deloma že poitaliančenih krajih ali pa v mešanih občinah.

Svet visi proti Italiji, vse vede, vse ceste se stekajo tja, kupčija in trgovina, gospodarski interesi vežejo Slovence na jug, nobena stvar pa ne z avstrijskimi rojaki za njihovim hrptom. Le beneški krošnjarji, ki pridejo daleč po svetu kakor naš Ribnican, so nekaka živa vez med njimi in ostalim svetom. Sicer pa živijo bolj zase. Pa tudi mi smo čisto pozabili, da imamo toliko krvnih bratov onkraj črno-žoltih mejnukov.

Beneški Slovenec je zelo ponosen na »svojo deželo«, iskreč

— Laška prednosta. Iz Rojana se nam piše: Nekaj dni sem prireja pri nas neka laška družba dramatične predstave, ki se jih vdeležujejo večinoma sami Slovenci. Vkljub temu so Lahi pri predstavi 30. avgusta jeli peti laški kraljevsko pesem in klicati: »evviva Italia«. Navzoči Slovenci seveda te provokacije niso mirno trpeli, marveč so jeli glasno klicati »spreat Italia«, »živio Slovenci«. Seveda so Lahi na to koj utihnili, ko so videli, da imajo večino poslušalcev proti sebi. Da so Slovenci Lahi takoj primerno zavrnili, je prav, toda veliko pravilneje bi postopali, ako bi se sploh ne vdeležili italijanskih predstav. Čemu podpirati Lahi, ko nas v zahvalo za to potem še izzivajo. Sicer pa je med Slovenci in Rojani prav malo narodnega ponosa in zavednosti. Slovensko občinstvo najraje zahaja v laške gostilne in trgovine, dasi ima poštenih slovenskih trgovin in gostiln več kot dovolj na razpolago. Kako malo narodnega ponosa je v nas, kaže tudi dejstvo, da trpimo laški napis celo na slovenski društveni gostilni. Čemu to? Niso li vsi gostje te gostilne Slovenci, ali imajo na laških gostilnah tudi slovenske napise?! Ako smo sami tako popustljivi, potem se pač ni čuditi, da imamo za »capo del distretto« moža, ki ni več slovenskega jezika, in to v okraju s slovenskim poslancem. A to smo krivi sami, ker smo premašo odločni in preveč popustljivi! Več narodne odločnosti in narodnega ponosa je nam treba, potem bodo tudi tuje imeli respekt pred nami in si ne bodo več upali nas izzivati na rodnih naših tleh!

— Slovensko zemljepisje v »Slovenčevem« uredništvu. »Slovenec« so za soboto poročali — seveda kar naravnost iz — Koroške (!), kako so vojaki potovali iz Deutschlandsberga (slov. Lozone) mimo Eibiswalda (Ivinca!) na Radl (Radelj). Ljudem, ki bi radi odločevali o usodi obmejnih Slovencev, so navedene slovenske obmejne pokrajine španske vasi nekje na — Koroškem.

— Iz policijske službe. Za policijska kancelista v področju tržaškega policijskega ravnateljstva sta imenovana provizorični stražnik policijske direkcije v Trstu, Aleksander Lovišček in stražmešter dež. orožniškega poveljstva št. 12. v Ljubljani Frane Fink.

Obzalovanja vredni učitelji. Pretekli teden napravil sem par izletov v okolico in sem si pri tej priliki ogledal razne zanimivosti. Posebno pozornost sem obrnil šolam, o katerih sem čul, da so v ljubljanski okolici tako zanemarjene. V Rudniku sem občudoval prekrasno šolsko »palaco«. Nisem sicer znan s tamkajšnjem učiteljem, vendar ga zavidam, da staneju v tako lepi hiši in kakor sem izvedel od vaščanov, je še bolj zavidna vreden, ker mu kar v hiši rastejo gobe iz tal, ko jih moramo mi v Ljubljani draga plačevati. Srečal sem tudi rudniškega župnika, ki ima največje zasluge, da imajo v Rudniku tako šolsko palačo. On namreč z rekurzom zadržuje zidanje nove šole. Neki kmet je rekel: Naš gaspud znajo. Misil sem si pri tem: Kaj vendar tako skrb te blagoslovjene celibatorje, da imajo pri šolah toliko nepotrebne dela in skrbi, »saj vendar nimajo otrok, da bi jih posiljeli v šolo, davkov pa tudi ne plačujejo. Končno sem se le prišel do spoznanja, da so iz ljubezni do učiteljev in izobrazbe tako naklonjeni šolam. Bil sem na Dobrovi, kjer sem tudi viden šolo, ki je podobna srednjevški mežnariji, ne pa dvorazredni šoli. Prav tako je tudi v Sostrem, kjer imajo po več hišah raztresene razrede, šola sama je pa taka, kakor zadolženega kmeta bajta. Tudi v Sori pri Medvoda sem si ogledal šolo, katero ravno popravljajo. Podjetnik mi je pokazal, kako duhovito popravljalo to posloplje. Stranič cevi so speljane skozi kuhinjo. V stanovanju učitelja so trojne vrste okna, ki so že na pol razpadla, tako tudi pod v sobam. Vendar ostane vse pri starem. Trhel in shoden pod je že dober za učitelja. Ko sem pripovedoval v Ljubljani v družbi prijateljev o teh šolah, mi niso verjeli, ker v Ljubljani tako skrbi za šolstvo. V resnicu pa je to skandal, da vladajo take razmere. Pripovednim, da sem povsodi videl velikanska župnišča, ki so opremljena z vsemi mogičimi razkošnostmi. Šole in župnišča zidajo občinari. Vendar se vidi, da imajo nadzorovalne oblasti več ljubezni do župnišč, kakor do sol. Čemu puste zidati take župnišča za enega človeka s kuharico? Na Dobrovi ima župnik več sob, kakor prstov na rokah, učitelj pa menda borni dve sobici. Koga zadene krivda? Šolske oblasti, ki tako mačehovsko skrbi za šole. Čudno se nam tudi zdi, kaj vendar morejo reči izvedeni n. pr. inženirji in zdravniksi. Kje morejo odobriti tako popravljanje, kakor je v Sori, in taka poslopja, v katerih gobe rastejo. Učitelji še tako nimajo nič dobrega na deželi, navsezadnje morajo pa se poučevati v takih nezdra-

vihi poslopijih in prebivati v na pol razpadlih sobah. Ogledati si hočemo še drugod šole in poročati o tej izjavi.

L j u b l j a n ā n .

Iz gledališke pisarne. Za boodo sezono so engažirani slediči dramski člani: gospica Berta Bergantova, gospa Zofija Borštnikova, gospa Avgusta Danilova, gospa Stefanija Dragutinovičeva, gospica Marija Košakova, gospa Josipina Keisova, gospica Marija Puhkova, gospa Magda Ronovska, gospica Terezija Thalerjeva; gospod Rudolf Bukšek, gospod Anton Danilo, gospod Leon Dragutinovič, gospod Slavko Grm, gospod Oton Haasen (bivši član gledališča »Urania« v Pragi), gospod Hinko Nučič, gospod Josip Molek, gospod Josip Povh (bivši član ljubljanskega nemškega gledališča), gospod Josip Toplak (bivši član Narodnega gledališča v Zagrebu); kot stalni gost je zavezani bivši režiser gosp. Anton Verovšek.

K odhodu na II. narodno-radikalni shod v Celju. Slovenski dijaki odpotujejo v Celje v četrtek, dne 5. avgusta iz Ljubljane s poštnim vlakom ob 3. uri 8 min. pop. Notranjski tovariši se pripeljejo isti dan z opoldanskim poštnim vlakom v Ljubljano (odhod iz Trsta ob 9. uri 55 min. dop., s Št. Petrom ob 12. uri 50 min. op., iz Postojne ob 1. uri 13 min., prihod v Ljubljano ob 2. uri 48 min. pop.). Tu se jim pridružijo Ljubljanci, Gorenjci in Dolenjci, ki se podelijo z istim vlakom ob 3. uri 8 min. dalje. — Dolenjci se pripeljejo v Ljubljano z opoldanskim vlakom, ki odhaja iz Novega mesta ob 11. uri 22 min. dop., iz Ribnice ob 12. uri 6 min. op. in pride v Ljubljano j. k. ob 2. uri 32 min. — Gorenjci pridejo v Ljubljano z opoldanskim vlakom (odhod iz Jesenic ob 9. uri 34 min. dop., iz Kraja ob 10. uri 32 min., prihod v Ljubljano ob 11. uri 15 min. dop.). Posavski tovariši se pridružijo skupnemu vlaku ob 4. uri 54 min. na Zidanem mostu, kamor so se pripeljali ob 4. uri 6. min. Prihod v Celje ob 5. uri 31 min. pop. — Štajerski tovariši, ki pridejo od Maribora, se pripeljejo 5. avgusta ali z brzovlakom ob 3. uri 54 min. pop. (odhod iz Maribora ob 2. uri 31 min.), ali s poštnim vlakom ob 10. uri 18 min. dop. (odhod iz Maribora ob 8. uri 15 min. dop.)

Pripravljalni odbor.

Država subvencija. Poljedalsko ministrstvo je podelilo kmetijski družbi kranjski 4000 K državne subvencije za leto 1907 in sicer 1.) za družbeno sadarsko šolo v Ljubljani in za subvencioniranje podružničnih in družbenih sadarskih šol, 2.) za prireditve sadnega semnja v Ljubljani in 3. za vzdrževanje pokušne v vzorne vinske kleti v Ljubljani.

Pravila „Političneg, gospodarskega in izobraževalnega društva“ za vodmatski okraj je c. kr. deželnega vrada odobrila. Občni zbor tega društva bo v pondeljek, 9. t. m.

Litajska podružnica sv. Cirila in Metoda priredi dne 8. septembra ob 3. popoldne v prijazno vas Hotič izlet, kjer se bo vršila mala veselica. Vsi prijatelji družbe dobro došli so sebno pa še vabimo vas vrle Hotičane, Vačane in Kresničane k temu prijateljskemu sestanku. Torej na vsele svidenje!

Odbor podružnice sv. Cirila in Metoda v Litiji.

„Struna“ v Št. Vidu pri Brdu. Že večkrat proslavljeni dijaški orkester na lok odnosno pevski zbor „Struna“ iz Idrije je s svojim nedeljskim koncertom, ki ga je priredil v Št. Vidu pri Brdu na prostornem vrtu gospoda Josipa Rusa, privabil nenavadno mnogobrojno občinstvo. Krasko popoldno je privabil poleg bližnjih okoličanov in domačinov iz vseh slojev in krogov tudi mnogo gostov iz bolj oddaljenih krajev, kakor zlasti iz Ljubljane ter Moravske doline. „Strunaši“ so pa tudi vrlo zaslužili ta izredni obisk. S pravo umetniško rutino in preciznostjo je sviral orkester priznane skladbe svetovne slave in to po večini slovenske; med slednjimi so pač najbolj ugajale z narodnim duhom prepojene točke iz oper češkega mojstra Smetane. Izvrsten je bil tudi nastop pevskega zabora „Strunašev“, tem izvrstnejši, ker ga je iz prijaznosti ojačilo in spolnovo več krepkih pevcev slavnega ljubljanskega „Merkurja“. Aplavz je naraščal od točke do točke in v splošnem oduševljenju ze je naposlед dvignil domači gosp. župan Anton Osolin ter se v jednatih besedah zahvalil gospodom „Strunashem“ za izreden užitek, želež jih nadaljnih častnih uspehov ter prosoč jih v imenu domače občine, da nesó s seboj hvaležne pozdrave in daljno, rodno jim Idrijo. — Po koncertu so svirali „Strunaši“ še v gostilniških prostorih sv. Cirila, ki je naklonil občinstvu vsestransko izborno posrežbo, izbrane

plesne komade ter neutrudno spremljali veseli ples do ranega jutra.

Iz Borovnice se nam piše: Od mnogih strani se čujejo pritožbe o slabem in dragem mesu, le pri nas, kjer je v tej zadevi toliko kričeli vzrok, je pa vse tiho in mirno, kakor da bi nam Kosek klal same pitane vole. Naš mesar — svet mož — nam prodaja tako meso, da smo gospodinje res pomilovanja vredne, ki ga kuhamo, a še bolj oni, ki ga zauživajo, če je sploh zaužitno. Tu se govori, da naš mesar vola niti klati ne zna, ker mu ne pride nikdar na vrsto, in če kupi vola, proda ga drugemu mesarju, ker se baje boji, da bi se Borovnčarji na kakem bojšem mesu ne objedili. Zato pa kolje najslabše „šavre“, ki niso za nobeno drugo rabo več, semertja kako bušo in če teh ni, pa kako telicijo z malimi zobmi (zaradi daca), da se ne ve, ali naj bi se meso peklo, cvrlo ali kuhalo. In tako meso nam prodaja ta klerikalec kg po 60 kr. naj si bo glavina, vrat, noge, pleča itd. Zna se, da je meso boljših delov in brez priklade tudi znatno dražje. Iu tako se nam godi skoraj brez izjeme dannadan, leto za letom. V tem neznenom položaju obračamo se do našega g. župana, ki je mož na svojem mestu in ki ve iz lastne izkušnje, da so pritožbe glede mesarja popolnoma opravičene, da nam bo tudi to perečo zadevo po možnosti rešil.

V eč gospodinj.

Nesreča. Gospa Verbičeva iz Bistre se je peljala pretečeno nedeljo dopoldan v Borovnico k maši. Mimo je pridrvri biciklist. Konj se ga ustraši, skoči v stran in zadene s tako silo v plot ob cesti, da je v vozu sedečo, ne da bi se zvrnil, kar vrglo iz voza. Drugim se pri tem padcu ni zgodilo nič žalega, gospa Verbičeva si je pa zlomila roko.

Prostovoljno gasilno društvo v Cerknici vabi na veselico, katero priredi v nedeljo, dne 8. septembra t. l. ob prilici 20letnico svojega obstanka na posojilnčnem prostoru pri vagi v Cerknici. Spored: 1. Ob 5. uri zjutraj budnica. 2. Ob 10. uri popoldne odhod k sv. maši z godbo na čelu. 3. Ob 1. uri popoldne koncert na veselčnem prostoru. 4. Ob 3. uri popoldne sprejem gasilnih društev. 5. Ob polu 4. popoldne tombola, katere glavni dobitek je 18 mesecev stara telica sive barve. (Tablica stane 20 v.) 6. Po končani tomboli ples, godba in prosta zabava. Pri veselicu in plesu svira godba na pihalah. V slučaju slabega vremena se preloži veselica na nedeljo dne 15. septembra. Odbor.

V Stražišču pri Kranju je obolelo te dni en vojak za glavobol ter so ga baje prepeljali v vojaško bolnico v Ljubljano. Pri sosedu, kjer je bil ta vojak, leži namreč bolnik, bolan na legarju; slednja hiša je bila zadnje tri dni, ko so bili vojaki v vasi, zastražena po njih. Da bi se bil gori omenjeni vojak inficiral v Stražišču, je skoraj nemogoče, ker trajal inkubacija pri legarju 7 do 21 dni.

Praktičen zgled, kako se pospešuje promet s tuji. Prideta na Gorenjsko dva gospoda, da se malo naužijeta dobrega zraka in prirodnih krasov. Zvečer priredita v Lesce in se obglasita pri Legatu. Zahvaleva sta sobo, a je nista mogla dobiti, ker so bile vse sobe oddane, pač pa se jima je reklo, naj se popeljeti do hotela Triglav, kjer gotovo dobita sobo. Tako se je zgodilo. Najela sta v Triglavu sobo in odložila svojo prtljago v najeti sobi. Ker je eden gospod doznanec, ki ga je konstatiral, da ni pristen. Izgovarjal se je tu, kakor tudi pri Škufci, da ga je dobil v Novem mestu. Škufci, da ga je dobil v Novem mestu. Štajer je zvečer, si ga Škufca nismo mogli natanko ogledati in ni mogel zatrdati. Povedati, da je izvrsen pionec, najboljši pretepač in da se sploh najlepša obnaša izmed vseh fantov v celih fari. Zaradi tega in prejšnjega bode sedel 4 leta težke ječe, imel bo vsake tri mesece post in trdo ležišče, napisled pa pride mogoče na Gradiški skupaj s Štejom in Stavičem. Primo pa je zahteval za rane 500 K, za svojo staro sukno 20 K, za mlinarja, ki ga je peljal v bolnišnico, 6 K in za zdravnika 4 K. Pa v Novem mestu zaradi tega so pri 500 odbili zadnjo ničlo, da bo dobil za rane 50 K, za sukno 5 K, za mlinarja in zdravila pa kakor je zahteval.

Častno svetinjo je doail za 40letno zvesto službovanje g. Ivan Gaber, c. kr. sodni sluga na Vranskem.

Premeten slepar. V Mariboru se je nastanil v hotelu „Mohr“ neki mož, ki se je bil izdal za Hermanna pl. Hartenstein. Sobarica mu je moral nositi v sobo najboljših jedi in pijač. Ko bi bilo treba plačati, izročil je sobarici v shrambo veliko škatljko z napisom da je v njej za 130 K obleke. Med tem je napravil neko pot v mesto, a se ni več vrnil. V škatlj so bile smrekove veje in ilovica.

Strela je ušarila v nedeljo do-

polnove v cerkev v Gorjanskem pri Nabrežini med službo božjo. Med ljudmi je nastala silna panika. Mnogo jih je popadal onesvesenih po tleh. 22letna Rozalija Petelin je bila ubita. — **Veličastni nastop narodne delavske organizacije v Trstu.** V nedeljo popoldne je bil prvi javni shod narodne delavske organizacije v Trstu. Dasi ta organizacija obstoja še le dobrih 14 dni, vendar se je zbral na to shod že čez 3000 oseb. Nanj je prišlo kakih 50 slovenskih socijalnih demokratov v družbi 150 furlanskih socialistov, ki so imeli namen razbiti shod. Načrt se jim je pa briško ponesrečil, kajti Slovenci so jih pometali na prostoto, ko so začeli motiti zborovanje. Shod se je nato mirno vršil in dokončal. Govorili so dr. Mandič, Jaklič, Škrlič in dr. Rybar. Po shodu je korakala množica zborovalcev po mestu v kolonah po 6, mirno in dostojno. Policija je hotela parkrat razbiti sprejet, a se ji ni posrečilo. V ulici Fontanji je prišlo do malega sponpadu. V bližini ultrairedentovske kavarne Chiozza so se zbirali italijanski liberalci, Mazziniani in socijalisti, ko so zagledali mase slovenskih delavcev, upadel jih je pogum, in razpršili so se. Pred Narodnim domom je pa kmalu nato iz tisoč in tisoč grl zabetala pesem „Hej Slovan!“, na kar so se mase mirno razšle. Še le ob 9. zvečer so si upali italijanski teroristi vseh barv na dan in kazati svojo korajo. Najbolj junaksi so bili socijalni demokratje, ki so pri Sv. Jakobu, kjer ni bilo doma slovenskih delavcev, v slovenski društveni hiši

bido za vrat in ga začne davati. Robida pa je klical svoja tovariša na pomoč: „Jest sem preč!“ Ko tovariša Fink to slišita, priteče s kamni na pomoč in ker so bili vsi tihi, vpraša Prime: „Primojkrščen duš, al' ste ljudje, al' kaj, da nimate nobene štome.“ Medic pa jih je potolabil, ker je rekel, da je zgrabil Robida samo za šalo, kar je potrdil tudi Robida. Nato so se razšli in Prime je šel zopet domov s Finkom. Med potjo sta parkrat zavriskala. Kar začuja za sabo urne korake in se umakneta s kolovoza v bližnje grmečevje, misleč, da jih hočejo meniški fantje napasti. Ko so bili oni že dalj, zlezeta Prime in Fink in grmovja, zavriskata parkrat in ko hočeta iti mimo potoka po stezi domov, jima pritečejo nasproti meniški fantje in eden zakriči: „A sta vidva tista, ki sta prialeta na nas s kamni?“ — „Kaj?“ vpraša Fink, v tem pa se že zgrudi onemogel na tla, ker ga je Medic močno udaril s svojim krivcem po senu in nato začel obdelavati z nožem še Primca. — „Pusti ju, pusti,“ zapvije Zupančič Medicu in nato so zbežali v hosto. Prime pa potegne na tleh ležečega Finka k potoku, mu začne izpirati rano, ko pa vidi, da se tovariš ne zave, začne klicati mlinarja na pomoč in se napoti sam proti mlinu. Ko pa pride tja, pade nezavesten na tla. Ko mlinar in mlinarica vidita na tleh ležečega Primca, mu izpere mlinarico rano in nato se napoti po Finku, ki je ležal v nezavestni pri potoku. Prinesli so ga v mlinarjevo hišo, kjer je umrl okoli poldne, ne da bi se zavezal. Prime pa je tako oslabel zaradi odtekanja krvi, da ga je moral spremeti mlinar v bolnišnico v Kandiju, kjer je bil 7 dni. Medic je vse pripoznal in rekel, da se je prav zavrel, ker ga je moral spremeti mlinar v bolnišnico v Kandiju, kjer je bil

Borzna poročila.

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurz dun. borze 8. septembra 1907.

Naložbeni papiri.

Dinar Blag.

42% majška renta . . .	96.25	96.45
42% srebrna renta . . .	98 —	98.20
42% avstr. kronska renta . .	96.25	96.45
42% zlata . . .	116.70	115.9
42% ogrska kronska renta . .	92.90	93.10
42% zlata . . .	109.95	110.15
42% posojilo dež. Kranjske . .	98.60	99.3
42% posojilo mesta Spiljet . .	104.80	102 —
42% Zadar . . .	99.95	100.85
42% bos.-herc. železniško posojilo 1902 . . .	97.80	98.45
42% češka dež. banka k. o. . .	96.75	96.50
42% zast. pisma gal. dež. hipotečne banke . . .	96.50	96.50
42% pešt. kom. k. o. z 10% pr. . .	104 —	104 —
42% zast. pisma Innerst. hranilnice . . .	98 —	99 —
42% zast. pisma ogr. cent. dež. hranilnice . . .	99 —	99 —
42% z. pis. ogr. hip. ban. obl. lokalnih žel. leznic d. dr. . .	99.25	100.25
42% obl. češke ind. banke prior. lok. želez. Trst . .	98.50	99.50
Poreč . . .	99.75	100.75
prior. dolenski žel. . .	98.75	99.75
prior. juž. žel. kup. 1/1 . .	294.40	298.40
42% avstr. pos. za žel. p. e. . .	99.25	100.25

Sečke.

Bratke od 1. 1860/1 . . .

od 1. 1864 . . .

tiskne . . .

zem. kred. I. emisija . .

II. . .

ogrske hip. banke . .

srbske à frs. 100 —

ture. . .

Basilika srečke . . .

Kreditne . . .

Domoske . . .

Krakovske . . .

Ljubljanske . . .

Avstr. rdeč. križa . . .

Ogr. . .

Rudolfove . . .

Saintcourske . . .

Šunajske kom. . . .

Delnice. . . .

požne železnice . . .

Državne železnice . . .

Avstr.-ogrske banke dajn. .

Avstr. kreditne banke . .

Ogrske . . .

Zivnostenske . . .

Vremengok v Mostu (Brux)

Alpske montane . . .

Praske žel. ind. dr. . .

Prina-Murányi . . .

Tovarske preni. družbe . .

Avstr. orožne tov. družbe . .

Češke sladkorne družbe . .

Češke . . .

